

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha, 17. dubna 2024

Finišují přípravy na modernizaci české energetiky. Těžit z ní budou zákazníci

Úpravy zákona z dílny Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) přinesou výraznou modernizaci české energetiky a na to, aby všechny změny proběhly úspěšně, se připravuje celý sektor. Zahrnuje to nejen postupný rozjezd fungování Elektroenergetického datového centra (EDC), ale také vyhlášky Energetického regulačního úřadu (ERÚ) a MPO či potřebu zajistit si novou technologickou výbavu na straně spotřebitelů.

Decentralizovaná a digitalizovaná. To jsou dvě základní vlastnosti české energetiky budoucnosti. Probíhající modernizace české elektroenergetiky zásadně posílí pozici spotřebitelů na energetickém trhu. Získají totiž lepší přehled o své spotřebě a výrobě elektřiny, více příležitostí, jak s ní dále nakládat, nebo nové možnosti, jak se zapojit do fungování energetického trhu. V první řadě půjde o sdílení elektřiny díky již hotové novele energetického zákona, ale MPO se brzy chystá do Poslanecké sněmovny předložit další novelu, která umožní akumulovat elektřinu a poskytovat flexibilitu pro lepší stabilitu elektrizační soustavy.

Přehled o datech a nižší výdaje

Proces modernizace české energetiky s sebou přinese opravdu výrazný nárůst množství dat, které bude nutné vyhodnocovat, ukládat či předávat dál. Fyzické odečítání údajů o spotřebě elektřiny jednou ročně nahradí možnost vyhodnocovat spotřebu elektřiny vzdáleně každých 15 minut. Data o spotřebě budou předávána mezi zákazníky a distribučními společnostmi jednou denně, tedy 365krát častěji než dosud. V případě sdílení bude možné mít přístup k datům téměř v reálném čase.

Mozkem moderní české energetiky bude Elektroenergetické datové centrum, které zajistí domácnostem a firmám nové informace o jejich spotřebě a jejich členění podle času, tarifu a v některých případech v budoucnosti i podle typu spotřebiče. Výstavba EDC je několikaletý proces rozdělený do fází tak, aby služby zajišťované tímto centrem dostatečně pokrývaly nové možnosti české energetiky, které postupně přináší úpravy legislativy ze strany MPO a ERÚ.

Jaké budou přínosy nového nastavení elektroenergetiky pro odběratele?

- Zvýší se informační komfort domácností o jejich spotřebě,
- Zavede se možnost sdílet elektřinu,
- Sníží se náklady na elektřinu aktivním zákazníkům, kteří budou řídit svoji spotřebu v čase.

„Ve spolupráci s provozovatelem přenosové soustavy a distributory postupně EDC nabídne komplexní soubor služeb.. Budování centra probíhá tak, aby spotřebitelé mohli naplno využít možnosti, které jim nabízí naše novely energetického zákona,“ popisuje **René Neděla, vrchní ředitel sekce energetiky a jaderných zdrojů** MPO s tím, že první na řadě je nyní zajistit všem zákazníkům možnost sdílet elektřinu. Zároveň postupně přibudou funkcionality umožňující akumulaci a agregaci flexibility.

EDC jako základ pro komunitní energetiku

EDC vzniká jako digitální technické řešení, které má České republice umožnit přechod k moderní decentralizované elektroenergetice. V současnosti je tuzemská, podobně jako evropská elektroenergetika, poměrně centralizovaná, kdy hlavními zdroji jsou velké konvenční elektrárny připojené

zejména do přenosové soustavy ČEPS. Vyráběná elektřina je pak zpravidla jednosměrně distribuována do míst spotřeby milionům odběratelů. Velký rozvoj zejména malých obnovitelných zdrojů nyní tento stav mění.

Úkolem EDC bude zajistit správu co nejaktuálnějších dat o spotřebě a výrobě elektřiny v elektroenergetickém systému. Spotřebitelům tak každých 15 minut poskytne aktuální data o jejich spotřebě elektřiny. EDC bude také zajišťovat zprostředkování těchto dat směrem k obchodníkům, distributorům i správci přenosové soustavy a v neposlední řadě bude zajišťovat datový tok o sdílení elektřiny tak, aby bylo mimo jiné jasné, kolik elektřiny jednotliví samovýrobci vyrábějí, a kolik ji dají k dispozici pro sdílení ostatním účastníkům trhu. Role EDC pro bezproblémové, přehledné a spravedlivé fungování komunitní energetiky tedy bude nenahraditelná, neboť propojuje virtuální svět se světem fyzikálním.

„Pokud by nevzniklo vybrané centrální řešení, jako je EDC, musely by se vybudovat systémy výměny dat u každého z provozovatelů sítí a agregátorů a celkové náklady by byly výrazně vyšší. Přenastavení celého systému je spojené jak se zprovozněním EDC, tak i s instalací chytrého měření v síti nízkého napětí. To je nezbytné pro bezpečnou integraci obnovitelných zdrojů do malooběhu. Bez jeho fungování by nebylo možné nad určitou úroveň navýšit instalovaný výkon a zajištění provozu celé soustavy by bylo dražší. Nyní jde skutečně o generační změny, které se neobejdou bez zásadních investic,“ vysvětluje **Petr Kusý, předseda představenstva Elektroenergetického datového centra.**

Předpokládaná vstupní investice do zahájení provozu EDC by se měla pohybovat okolo jedné miliardy korun. V rámci Národního plánu obnovy je alokována dotace 800 milionů korun z EU zdrojů. Tyto peníze by měly umožnit vstup EDC na trh, dále pak snížit náklady, jež datové centrum bude mít, případně snížit regulovanou složku ceny elektřiny, prostřednictvím které bude EDC financováno. Poplatek za nesíťovou infrastrukturu v řádu jednotek korun na jedno odběrné místo měsíčně se brzy objeví i ve fakturách.

EDC má podle loňské novely energetického zákona vzniknout do 1. července letošního roku. Mezitím se připravují také veškeré právní náležitosti. Nad rámec toho se pracuje na téměř deseti prováděcích právních předpisech a vyhláškách v gesci MPO nebo ERÚ, které zohledňují sdílení elektřiny v energetické praxi.

„V první řadě jde o rozsáhlou novelizaci vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou, která je nyní v legislativním procesu. Vyhláška popisuje proces výměny dat mezi všemi účastníky sdílení prostřednictvím EDC a OTE, řeší rozpočítávání výroby a spotřeby v rámci jednotlivých skupin sdílení a další náležitosti. Upravujeme také vyhlášky o vyúčtování, o regulačním výkaznictví nebo o obsahových náležitostech řádů, spouštíme registr energetických společenství. A úsilí bude pokračovat, zejména v příštím roce budeme novelizovat další předpisy navazující na novelu energetického zákona Lex OZE III, která zavádí nástroje flexibility, agregace a akumulace,“ popisuje **Stanislav Trávníček, předseda Rady ERÚ.**

Průběhové a chytré měření

Skupiny sdílení můžeme rozdělit do dvou úrovní. Jednodušší formu tvoří tzv. aktivní zákazník, který může elektřinu sdílet s dalšími 10 předávacími místy po celém území Česka. Aktivní zákazníci nebudou potřebovat registraci na ERÚ, registrovat se budou pouze u EDC. Další možností jsou energetická společenství, která budou registrovat skupiny sdílení až o 1000 registračních čísel předávacích míst, odběrných míst nebo výroben elektřiny. U těch bude nutná kormě registrace na EDC (skupiny sdílení) také registrace na ERÚ (energetického společenství).

Pro sdílení elektřiny bude nutné také disponovat průběhovým měřidlem, které zajistí předávání průběžných aktuálních (po 15 minutách) dat o výrobě a spotřebě elektřiny od zákazníků. Po spuštění EDC bude instalace průběhového měřidla u zapojených členů energetického společenství navazovat přímo na žádost o registraci skupiny sdílení u EDC. Na základě této formy žádosti bude možné si nechat od svého distributora průběhové měřidlo nainstalovat bezplatně. V případě dřívější žádosti hrozí, že si žadatel vícenásobně na instalaci bude

hradit sám. Podle loňské novely zákona mají distributoři na instalaci průběhových měřidel maximálně lhůtu 3 měsíců. Podle zkušeností ale dochází k instalacím výrazně dříve.

Protože fungování moderní energetiky bude závislé na shromažďování, předávání a vyhodnocování aktuálních dat o spotřebě a výrobě elektřiny, bude potřeba chytrými měřidly postupně vybavit i další zákazníky na energetickém trhu. Chytrým měřením tedy budou od 1. července 2024 prioritně osazována místa s odběrem vyšším než 6 MWh/rok s vlastní výrobou nebo s dvoutarifním odběrem, tedy ta, kde dochází k vytápění a ohřevu vody elektřinou. Osazena by měla být do poloviny roku 2027. Ostatní pak podle požadavků na funkce systému. Nákup chytrých měřidel je podporován prostřednictvím dotací, které konkrétně vypsal MPO už v loňském roce, a distributoři je mohou využít k pořízení chytrých měřidel pro své zákazníky tak, aby se tyto náklady co nejméně promítly do regulované složky ceny elektřiny.

Jaký je rozdíl mezi chytrým měřením a tradičním odečtem elektřiny?

- Tradiční měření spotřeby zajišťuje jen registraci celkové úrovně spotřeby za dané časové období, jež může být rozděleno do dvou či více časových či tarifních pásem. Odečet registrované spotřeby probíhá u běžného dodavatele zpravidla jednou ročně nebo výjimečně při změně odběratele či cenových podmínkách.
- Průběhové měření: umožňuje indikovat průběh spotřeby v požadované granularitě, tedy buď hodinově, nebo čtvrt hodinově; údaje o spotřebě jsou pak v určité periodě zasílány do systému; dalšími funkcemi samotné průběhové měření nemusí disponovat.
- Chytré měření (Smart Metering) umí kromě průběhového měření a zpravidla mnohem rychlejšího zasílání údajů do systémů také například měřit průběh napětí nebo poskytovat několik spínacích obvodů, které jsou použitelné pro řízení spotřeby; ustálená definice nicméně neexistuje a pojetí smart meteringu se mění; v některých verzích se například uvažuje i o využití spínacích obvodů pro obchod s elektřinou; spínací či řídicí funkce smart metering umožňuje lepší přizpůsobení odběru elektřiny výrobě především obnovitelných zdrojů a tím zlepšuje ekonomiku a ekologii elektroenergetiky.

